

A megyei pártiskola jubileumi évkönyve

Pártiskolásoknak, politikai tanfolyamok hallgatóinak, előadóinak ajánlja idei jubileumi évkönyvét az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának Oktatási Igazgatósága. A színvonalas és érdekes tanulmányok bevezetője utal rá, hogy tavaly ünnepezték a Marxista-Leninista Esti Egyetem 25 éves, és az Oktatási Igazgatóság tízéves fennállását, s a tanulmányok egy része erről emlékezik. A továbbiakban tudományos igényű társadalompolitikai elemzéseket talál az olvasó, majd pedagógiai és módszertani tanulmányokat, amelyeknek hasznát vehetik a propagandisták.

Szilágyi Júlia Gondolatok egy évtizedről című írásában rámutat, hogy az Oktatási Igazgatóság 1969 óta sokirányú propaganda tevékenységet folytat, s munkájára az utóbbi években a minőségi változások a jellemzők. A hallgatók között megnőtt a fiatalok aránya: az egyéves pártiskolán tanulónak 40-50 százaléka évek óta 30 éven aluli. Fokozatosan javultak az oktatás tárgyi feltételei is. Az egy évtized alatt megalapozódott könyvtár közel 20 ezer kötetből áll, s jól áttekinthető. Az intézmény egyre jobban betölti hivatását, s a megyei propaganda tevékenység központjává vált. A szűkebb körű igázodva évről évre növelik a tudományos igényű munka színvonalát, hogy „a hallgatók szilárd világnézettel, jó politikai érzéssel és cselekvésre készen kerüljenek ki a pártunk gyakorlatába.”

A propaganda és a közgondolkodás címmel **Koncz János** a megyei tapasztalatokat, törekvéseket ismerteti. Elmondja a többi között, hogy az utóbbi 25 esztendőben 5200-an sajtóították el az esti egyetem három éves általános tagozatának anyagát, a két éves szakosított pedig 850-en végezték el. A megyében 1970 és 1980 között az egyéves és öthónapos pártiskolai tanfolyamokon több mint 1100-an fejezték be tanulmányaikat. Tíz év alatt csaknem 5300-an végeztek a megyei pártiskolán. A marxizmus-leninizmus iránti érdeklődés növekedését mutatja, hogy az 1960. évi 23 ezer 100-asz ember 1962-ben már 34 ezer 300-an vettek részt a pártoktatásban. Azóta nagyjából azonos a létszám, amelynek majdnem a felét pártönkívűltek teszik ki. A cikk szerzője hangsúlyozza, hogy a propaganda és agitáció központi feladata a helyi politikai kérdések állnak. Állandóan erősíteni kell a munkásosztály vezető szerepét, a szocialista nemzeti egységet, hogy egyesült erővel képesek legyünk a XII. pártkongresszus által kitűzött gazdasági feladatok végrehajtására.

Helyet kapott az évkönyvben **Kanyó Ferenc** tanulmánya is, amelynek címe: **Német-magyar katonai tervek Szegeđ visszafoglalására 1944 októberében**. Két kísérletről is szó van. Az első két nappal a nyilaspuccs után, október 17-én készített elő a 3. magyar hadsereg parancsnoksága. A támadást 19-én alkarták Kiskunhalasról indítani három irányból.

A különféle egységek között az 1. magyar huszárhadosztály is nekilendült, s „húszáros rohammal” próbálta a Tázlár-Soltvadkert irányába előretolt szovjet éket visszaszorítani. Az akció csúfos kudarccal végződött, s Szegeđ visszafoglalásának kísérlete meghiúsult. A második tervet — amelyet október 30-án szándékoztak megvalósítani — a magyar katonai vezetés már a német legelőss hadvezetessel teljes összhangban határozta el. A támadás azonban, amely Jánoshalmról indult volna, nem jutott el a kivitelezés stádiumába. Hiába élénkült föl a nyilas-fasiszta propaganda, éjszakánként hiába szórták tele Szegeđet nyilakeresztes papírokkal, számításukat ismét keresztülhúzták a szovjet egységek. Október 29-én délután 2 óra körül elkezdődött Budapest főlészabadításának hadművelete, s a nagy német offenzívát a városból elhárító, védekező, halogató harc lett. A 24. német páncélos hadosztály Hitler parancsára Keskemétnél megpróbálta föltartóztatni a szovjet tankokat, ám hiába: a város november 1-én főlészabadult.

Erdemes elolvasni Hrabovszki Mihály írását is, amely pártunk nemzetiségi politikájára megvalósulásának Csongrád megyei tapasztalatairól szól. Szegeđen már 1944. november 30-án a lenini tanítások szellemében programjavaslatot fogadtak el: „... szakítani kell azokkal a törekvésekkel, amelyek a magyarság vezető szerepének ürgye alatt a Dunamedencében élő népek feletti uralomra irányulnak”. Az 1949. augusztus 20-án elfogadott alkotmány a többi között kimondja, hogy a Magyar Népköztársaság a területén élő minden nemzetiség számára biztosítja az anyanyelvi oktatás és nemzeti kultúra ápolásának feltételeit. Az 1972-ben módosított szöveg ezt még tovább fejleszti: népköztársaságunk „minden nemzetiség számára biztosítja az egyenjóságot, az anyanyelv használatát, az anyanyelven való oktatást, saját kultúrája megőrzését és ápolását”. Ennek szellemében vizsgálja, ellenőriz rendszeresen a megyei pártbizottság és valamennyi érdekelte közszégi pártalapszervezet a nemzetiségi politika helyes végrehajtását. A Csongrád megyében élő mintegy 3000 nemzetiségi — délszlávok, szlovákok, románok, németek — ugyanolyan életkörülmények között él, mint a magyarok, amelyek helyzetük azonos a megye lakosságáéval. Megítélésük egyetlen kritériuma, hogy miként teljesítik a szocialista építésben rájuk háruló feladatokat, hogyan tesznek eleget állampolgári kötelességeiknek. Számárujuknak megfelelően képviselőik ott vannak a megyei, városi, járási pártbizottságban, a közszégi pártbizottságokban, a néprontbizottságokban. Ambrózfalván a térszervezőség 60, Csanádalbertin a pártvezetőség 80, Magyar-csanádon a népront 40, Pityvaroson a tanácsotagság 49, Újszentivánon a tanácsparancsnoksága. A támadást 19-én alkarták Kiskunhalasról indítani három irányból.

szívesen használják anyanyelvüket, ezért ennek feltételeit a tanácsok mindenütt megteremtették. Egy régi párthatározat szerint azokon a területeken, ahol nemzetiségi élnek, kétnyelvű föllíratot alkalmaznak. Van nemzetiségi irodalom, sajtó, működnek ilyen könyvtárak, klubok, műkedvelő egyesületek. A megyében jól fogható a román, a jugoszláv rádió és tévé adásai is, ezért a megyei lapok közlik ezek műsorát. A cikk így összegezi: „A helyes marxista-leninista politika föltétele annak, hogy nemzetiségeink betöltsék mindannyiuk és a szocializmus építésének javára a híd szerepét népeink között, hogy hazánkban tovább fejlődjen a szocialista demokrácia, és még szilárdabbá váljon a szocialista nemzeti egység.”

Az érdeklődés fölkeltése a pártoktatásban című tanulmány szerzője, **Gácsor József** azt hangsúlyozza, hogy az előttünk álló feladatok megvalósításához elengedhetetlen a magas szintű elméleti ismeret. Ez teszi az embert képessé arra, hogy jól megértse a gazdasági, társadalmi változásokat. Csak akkor az ismeretek megszerzéséhez a társadalmi feladatok iránti érdeklődés fölkeltésére van szükség. A cikk ennek módjait, eszközeit, feltételeit taglalja, ezért elsősorban a propagandistáknak nyújthat segítséget.

Foglalkozik a jubileumi évkönyv még jó néhány időszerű témával. Ismerteti egy forradalmár életútját, gondolatokat közöl a filozófiai oktatás tapasztalatai alapján, rámutat a szövetkezeti tulajdon sajátos vonásaira és továbbfejlesztésének néhány kérdésére stb., s végül a Krónika-Szemle rovatban fölsorolja az elmúlt 25, illetve 10 év alatt oktató tanárok és külső előadók névsorát.

F. N. I.

A nátha és a C-vitamin

Angol és amerikai munkacsoportok kísérleteket végeztek annak tisztázására, hogy a C-vitamin valóban csökkenti-e a megfázások gyakoriságát, illetve meggyógyítja-e a már kifejlett náthát. A nátha C-vitaminnal történő gyógyításának gondolata a Nobel-díjas Linus Paulingtól származik. Mégsem terjedt el a gyógyító gyakorlatban, mivel a tudós mértékétlenül nagy adagot: napi 20 grammot ajánlott.

A kutatók most igen sok betegen külön vizsgálták a megelőzést, és külön a már megkezdett betegség gyógyítását. Eredményeik a megelőzés tekintetében biztatóak: a C-vitamin kifejt bizonyos védőhatást. Bár ennek pontos mértékét még nem sikerült meghatározni — ehhez újabb kísérletekre lesz szükség —, úgy látszik, hogy a legkedvezőbb adag napi 1 gramm alatt van.

A gyógyítás tekintetében sokkal rosszabb eredményt kaptak. A fent említett néveljával nagyobb mennyiségekkel is csak bizonytalan hatást értek el.

Ultraszanggal

A novgorodi Kreml (Oroszország észak-nyugati része) egyik palotájában olyan titkos folyókat találtak, amelyek a későbbi átépítések elrejtették. A folyókra az építésztervezetek kijelölté a tudományok kutatóintézetének szakemberei bukkantak, akik ultraszanggal tapogatták végig a palotát. Nincs kizárva, vélik a tudósok, hogy a Kreml volt tulajdonosai tudományos és történelmi értékű okmányokat vagy tárgyakat falaztak el a folyókban. A restaurációs munkák során ezt tisztázni kell.

Rostával vizet merni?

3. Az a dolgunk, hogy „szőrözzünk”

— Korábban minden igénylést fölküldtünk a központi anyagszállásra — mondja **Várezeđi Zoltán**, a Taurus Szegedi gyárának anyag- és költséggazdálkodási osztályvezetője. — 1981. január elsejétől decentralizálták az anyaggazdálkodást. A gyártáshoz szükséges alapanyagokat azonban továbbra is a vállalati központtól kell igényelni.

— **Vaquis** nem lehet helyben valóatni: a termelés igényeinek ismeretében eldönteni, valamilyen termékhez elég lenne-e olcsóbb alkatrészt, hogy a megfelelő minőséget elérjék?

— A központ számítógépbe betáplálták az összes elérhető alapanyag adatait. A gép meadria az anyagok optimális összetételét.

— **Mit jelent akkor a decentralizálás?**

— A rezsiköltségekkel magunk gazdálkodunk. Ez sem kevés, a gyári (közvetett) költség 187 millió körül van. A segédanyagok karbantartási készletek soráról mi döntünk. Ahhoz, hogy ezekkel valóban gazdálkodni lehessen, elkerülhetetlen, hogy állandó, pontos nyilvántartást vezessünk felhasználásukról. Erre kidolgoztunk egy igénylési rendszert: a gyár fő munkaterületeit ebből a szempontból úgynevezett költséghelyeknek tekintjük. Év elején ezek vezetői beadják a tervüket: például egy kulcsép felülfűtését a második negyedére tervezik, előreláthatólag X. összegbe kerül. Az éves költségigényük Y. összeg. A gyár rendelkezésére álló keretet év elején elosztjuk a költséghelyek között, az előzetesen megindokolt igényeket figyelembe véve. Mindegyiknek a felelős vezetője kap egy bizonyos összeget, amelyből gazdálkodik. Anyagot csak a vezető aláírásával lehet igényelni, egy lapra csak egyfajta vezetünk rá. A raktárban mindig tudják, miből mennyi van, az egyes költséghelyeknek is, és nekünk is pontos adataink vannak arról, ki mennyit költött el a keretéből. Megelőzzük, hogy elfekvő készletek alakuljanak ki, vagy többet rendeljenek, mint amennyit fölszámolunk.

— **Nem túl bürokratikus ez a rendszer? Nem váltott ki ellenkezést?**

— Nekünk az a dolgunk, hogy „szőrözzünk”. Mint mindennek, ennek is ára van: növekszik a papírmunka. Beigazolódott viszont, hogy megtérül a jobb költséggazdálkodásban.

— **Mi történik, ha egy költséghelyen váratlanul többet fölhasználni, mint amennyit terveztek? Honnan veszik el a pénzt?**

— Tartalékokat mindig képezünk. Ha esetleg azok sem elegendők, akkor a gyár vezetői döntenek, mi történjék.

— **Hogyan gazdálkodnak az energiával?**

— A villanyórán az is meglátszik, mikor esznek a dolgozók. Az energetikus-csoportnak és a vállalati főenergetikus iroda munkatársainak az a dolguk, hogy reális terveket készítsenek: nincs is túl sok tartalék, komoly műszerekkel, állandóan regisztrálják a fogyasztást.

— **Ösztönöz valami a megtakarításokra?**

— Látványos dolgokra kevés a lehetőség. A költségvetési vezetői tovább osztják a keretet is, a felelősséget is, az ösztönzést is. A gyár vezetői is így gondolják.

— **Es ha kevesebből is kiönnének?**

— **Eleg szorosak a keretek. Azt el tudom képzelni, hogy a nagyobb munkaterületek vezetői tovább osztják a keretet is, a felelősséget is, az ösztönzést is. A gyár vezetői is így gondolják.**

— **Meddig lehet osztani a felelősséget, illetve az ösztönzést? A gépkezelőig?**

— Szerintem nálunk inkább ellenérdekeltség van, Voltam tmk-vezető, s tapasztaltam, minél többet iparkodnak megcsinálni, akkor is, ha túlerőltetik a gépet.

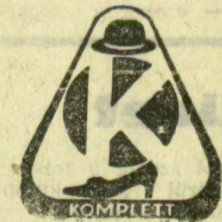
— **Ma nálunk olyan dolog a költséggazdálkodás, mint ha rostával próbálnánk vizet merni — mondta nemrég egy közgazdász, amikor arról esett szó, miért nem csökkenten a termelési ráfordítások. Ördögi kör ez, amelyből sokkal könnyebb a restegélni mundérmórt ideológiát kovácsolni, mint szívós munkával kitörni: hiszen a tekozlásban érdekeltek; a bérszabályozás még mindig csak lehetővé teszi a differenciálást, de nem kényyszerűséggé; a kooperációs kapcsolatokban gyakran érvényesül az erősebb elv. S igen nehéz így megtalálni a határokat: a magas költségintéek meddig írhatók a körülmények, a vállalat számára objektív adottságok rovására, s honnét bűnös benéjük a vezetői tehetetlenség; a rosszul kialakított belső érdekeltség.**

Tapasztalataink szerint mindenütt kísérleteznek a költségek csökkentésével; megfelelő érdekeltségi rendszert ott könnyebb létrehozni, ahol közvetlenül érezhető a piaci értéktétel. S a beszélgetéseknél még egy tanulsága van: a költségeket — bármilyen rendszerrel — csak bizonyos határig lehet ésszerűen, súlyos minőségi engedmények, vagy a termelés visszaesése nélkül csökkenteni. Néhány ráfizetéses gazdálkodó egységnél meg lehet ezt csinálni, a népgazdaság egészében azonban — következmények nélkül — aligha.

Tanács István

KÖZÜLETEK, KISKERTTULAJDONOSOK, FIGYELEM!
Parkok, díszkertek kialakításához örökzöldek, díszfák, sorfák, és egyéb dísznövények M Á R M O S T,
 gyümölcsfa, bogyós, szőlő, szaporítóanyagok **OKTÓBER VÉGÉTŐL**
 a kitermeléstől függően beszerezhető:
 Kertészeti áruda, Szegeđ, Tompai kapu, Hattvastelep felé.
 Faiskolai lerakat Balástya, E5 út.
 Telepítési és fajtasmertési szaktanácsadás!
LENIN MGTSZ,
 Békéscsaba

Csütörtöki vásár

12 órától 20 óráig
 a 20 óráig nyitva tartó boltjainkban

Egyes cikkek

20% árengedményre kaphatók!

1981. október 31.

MAGYARORSZAG—NORVEGIA

VB-selejtező

a NEPSTADIONBAN!

Utazás autóbusszal, a részvételi díjban mérkőzésjegyet és ebédet is biztosítunk.

Ára: 280 Ft.

Jelentkezni lehet:

VOLAN Utazási Iroda,
 Szegeđ, Bajcsy-Zs. u. 28.
 Tel.: 11-792, 12-070.

EZ JO VÉTEL!
 EREDETI SZINES
 FELVÉTELEK,
 december 31-ig

rendkívüli kedvezményrel,

a Fényképező Szövetkezet műtermében;

Szegeđ,

Kársz u. 7.,
 Széchenyi tér 7.,
 Lenin krt. 44.

